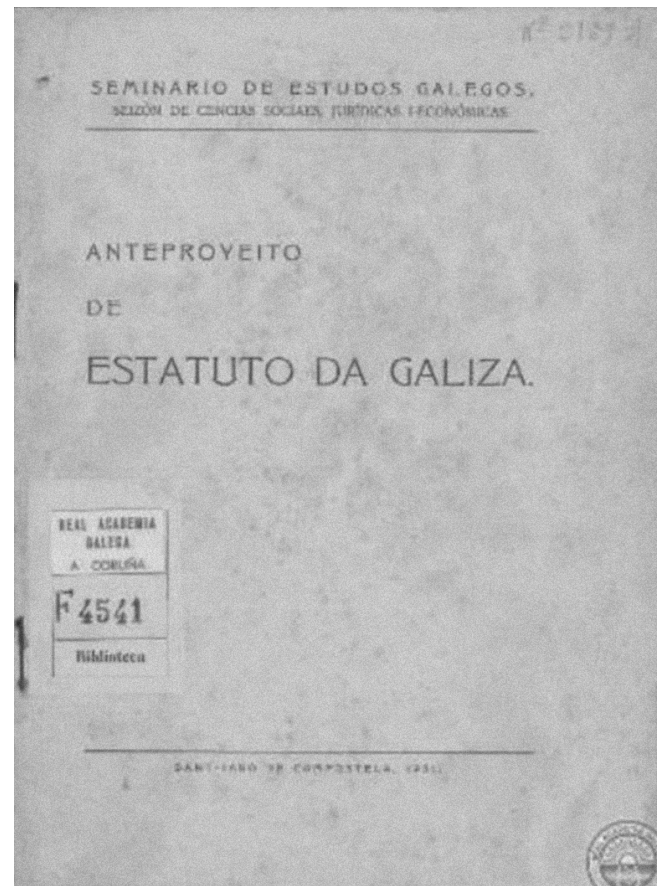

Anteproyeito de Estatuto da Galiza

Galicia
1931

Cataloguing data

Title (English)

Preliminary Plan for the Galician Statute

Title (original language)

Anteproyeito de Estatuto da Galiza

Author(s) (Person(s))

Valentín Paz Andrade, Lois Tobío, Ricardo Carballo (Carvalho) Calero, Vicente Martínez Risco Agüero, Alexandre Bóveda Iglesias

Author(s) (Association(s))

Seminario de Estudos Galegos Ortoño

Date and place

06 May 1931

Region(s)

Galicia

Language(s)

Galician

Type of document

Policy proposal

Reference Code

GZ0003

Keywords

Self-determination, nationalism, federalism

Context

The Seminar of Galician Studies presented a Preliminary plan for the Statute of Autonomy for Galicia, that had been made by Valentín Paz Andrade, Lois Tobío, Ricardo Carbalho Calero and Vicente Risco. Alexandre Bóveda Iglesias wrote an economic report that accompanied the proposal.

Abstract

The Preliminary plan for the Galician Statute presented by the Seminar of Galician Studies was published on May 6th, 1931. Consisted of 7 chapters and 41 articles. It started from the base of Spain as a federal and state and Galicia as a free state in their midst, and collected Galician as the official language.

TÍTULO I.

Do Estado, territorio e cidadáns da Galiza.

Art. 1.º A Galiza é un Estado libre dentro da República Federal Española.

Section 2. As línguas oficiais no Estado Galego son, indistintamente, a galega e a castelá.

Art. 3.º As cores nacionais da Galiza son branco-azul.

Art. 4.º O territorio da Galiza comprende as antigas catro provincias da Cruña, Lugo, Pontevedra e Ourense.

Art. 5.º Poderáse agregar o territorio da Galiza calquera outro colindante, por acordo dos dous tercios dos seus eleitores, aprobado pol-a Asamblea do Estado galego e a lexislatura a que estiver sometido o territorio en cuestión; todo isto co refrendo do Poder federal.

O plebiscito a que se refire o primeiro párrafo d'ise artigo terá lugar por iniciativa do Consello do Estado galego ou da vixésima partes dos eleitores do país que se trata d'anexar.

Art. 6.º Serán Galegos:

- a) Os fillos de galegos nados no territorio do Estado galego.
- b) Os fillos de pai ou nai galegos, inda que nazan fora, sempre qu'isa sexa a súa vontade. Namentral-os fillos sexan menores, enténdese coma vontade súa a do seu representante legal.
- c) Os que non sendo originariamente galegos, gañen viciñanza en calquera lugar da Galiza.

Art. 7.º Os que non sexan galegos fican suxeitos pol-os bens raíces e dereitos civís que dentro da Galiza lles correspondan ás disposicións vixentes no Estado galego. Respeito ós bens mobles rixe a lei persoal do dono.

As leises e disposicións do Estado galego rexirán a forma dos actos jurídicos realizados dentro do territorio galego que sexan autorizados por autoridades ou funcionarios do Estado galego.

Art. 8.º Os dereitos fundamentais dos galegos serán os que se determinen pra todol-os españoles na Constitución do Estado federal español.

TÍTULO II.

Dos poderes do Estado Galego.

Art. 9.º Os poderes do Estado galego corresponden ó pobo da Galiza. Estes poderes son exercidos pol-o Corpo electoral, a Asamblea e o Consello da Galiza.

Art. 10. Compoñen o corpo electoral tedol-os galegos, homes e mulleres, que teñan mais de 21 anos, coas excepcións que as leises asinañen.

Art. 11. O Corpo electoral exerce o seu poder:

- a) Pol-as eleicións.
- b) Pol-o referéndum e a iniciativa popular.

Art. 12. O sufragio será igual, diercto, segredo e segundo un sistema de representazón proporcioal.

Art. 13. A Asamblea do Estado galego estará formada pol-os eleitores galegos, na proporción que determiñe a lei orgánica, atendendo ó número de votantes efectivos.

Art. 14. Son elixibles pra a Asamblea, como pra as demais corporazóns públicas da Galiza, os galegos, homes e mulleres, maores de 23 anos, que renda unha función útil pra a coleitividade, salvo as excepcións que as leises asinañen.

Art. 15. A renovazón dos membros da Asamblea terá lugar cada catro anos.

Art. 16. A Asamblea funcionará con continuidade, nos días que determiñe a lei orgánica e coas vacacións que ista mesma a siñale.

Art. 17. A Asamblea compete legislar sobre das materias atribuídas por iste Estatuto ó Poder galego.

Art. 18. Os deputados da Asamblea gozarán de inviolabilidade parlamentaria, e non poderán outar, namentras dure o sea mandato, outros cárragos públicos retribuídos que os de membros do Consello.

Art. 19. Toda lei votada pol-a Asamblea será sometida a referéndum si, dentro dos trinta días seguintes á sua votación, pídeno eisí cinco mil eleitores. Un proxeito de lei artigoado, presentado á Asamblea coa firma de 10.000 eleitores, obriga a ista a deliberar sobr'il no prazo d'un ano. O acodo someteráse a referendum.

Art. 20. O Consello da Galiza estará formado pol-os conselleiros nomeados antr'os seus membros pol-a Asamblea, no número que determiñe a correspondente lei orgánica. Cada conselleiro será jefe d'un departamento da Administración galega.

Art. 21. O Consello desinañará antr'os seus membros o presidente, cuias funcións,

como tal, durarán un ano.

O presidente do Consello terá a suprema representazón do Poder galego e presidirá as sesións do Consello, dirixindo os debates e tendo voto de calidade en caso de empate.

Art. 22. Actuará o Consello dende a súa eleición deica a primeira sesión da legislatura seguinte a aquela en que foi elixido.

O Consello cesará nas súas funcións automaticamente por un voto de desconfianza aprobado pol-a maioría absoluta dos membros da Asamblea.

Art. 23. O cargo de conselleiro será retribuído e voluntario.

Art. 24. Competen ó Consello as seguintes atribucións:

- a) Executar as leis votadas na Asamblea.
- b) Dirixir a gestión dos servizos públicos do Estado galego.
- c) Convocar a Asamblea e disolvela cando fine o prazo da súa duración, con arreglo ás leis.
- d) Actuar nas relacións co Poder federal, coma representante do Poder galego.

Art. 25. A responsabilidade criminal dos conselleiros por delitos comúns cometidos namentras estean ocupando os seus cargos, ora sexa no exercicio das súas funcións ou fora delas, farase efectiva, previa autorización da Asamblea, ante o mais outro Tribunal de Xustiza do Estado galego.

Art. 26. Contra as resolucións dos poderes galegos nas materias atribuídas á súa potestade non poderá interporse recurso ante o Poder central.

Art. 27. Si os poderes galegos invaden os límites das atribucións do Poder federal ou de calquera outro federado, corresponderá ó Poder federal declarar a nulidade dos acordos que constituían a estralimitación.

Art. 28. Contra as resolucións das autoridades galegas que infrinxan as regras que delimitan as súas facultades, e non estean comprendidas no artigo anterior, caberá recurso ante os tribunais administrativos da Galiza.

TÍTULO III.

Da esfera das atribucións e obrigas do Estado galego.

Art. 29. Corresponden ó Estado galego as seguintes esferas de competencia:

- a) Réxime tributario, agás o imposto de aduanas. O establecemento das tarifas arancelarias verificarase por acordo entre os poderes federal e galego.
- b) Organización local.
- c) Administración da Xustiza.
- d) Mando das forzas da policía, cuxa organización corre a cargo do Poder Central.

- e) Débeda pública.
- f) Política social, sin perjuizo dos compromisos gêraes.
- g) O insiño en todol-os seus grados.
- h) Camiños de ferro, estradas e tráfico marítimo de interés predominante galego.
- i) Réxime dos institutos de Banca e Creto.
- j) Dominio público.
- k) Beneficenza.
- l) Sanidade.
- m) Regramentazón d'espeitagos e xogos.
- n) Lexislazón civil.

Art. 30. Son obrigas do Estado galego, ademáis das contidas n-outros artigos d'iste Estatuto:

- a) Sometérese as normas geraes que dicte o Estado federal drento das suas atribuzóns.
- b) Garantizar o traballo a todol-os cibdadáns, segundo as suas condizóns e as suas necesidades, con arrego as eisixenzas da xustiza social.
- c) Regular a propiedade rural de xeito que veña a ficar ceibe de toda carga para o que a traballa.
- d) Proporcionar a todol-os cibdadáns os medios necesarios para o seu preno desenrolo espritoal.
- e) Protexer total-as manifestazóns da cultura galega.

TÍDUO IV.

Do réxime local.

Art. 31. A organización local faráse a base de concellos nas vilas e de parroquias e agrupazóns de parroquias no agro. A estreiturazón local da Galiza será materia de lei.

TÍDUO V.

Da facenda.

Art. 32. A Asamblea votará cada ano o presuposto do Estado galego, a proposta do Consello.

Art. 33. O Estado Galego contribuirá ás cargas da Federación española coa cantidade que determiñe a lei de presupostos gêraes do Estado español. Esta cantidade constituirá a primeira partida de gastos do presuposto do Estado Galego.

Art. 34. Eisistirá un imposto directo único que gravará as rendas, cun gravámen maor pra as rendas que proveñen do capital que para as que procedan do traballo, i-eisimindo d'imposto as rendas do traballo menores da cantidade que a lei correspondente determiñe.

Art. 35. Haberá ademáis os impostos indirectos que se establezan con arrego às leises.

Art. 36. Sómente se poderá facera pelazón ô creto púbrico por meio d'unha lei. As entidades locaes poderán apelar ô creto d'acordo coas leises.

TÍDUO VI.

Da reforma d'iste Estatuto.

Art. 37. A iniciativa da reforma d'iste Estatuto requerirá as mesmas condizóns que a iniciativa d'unha lei ordinaria.

Art. 38. Pra qu'un proyeito de reforma d'iste Estatuto sexa aprobado, é mester o voto favorable dos tres cartos dos membros da Asambreia e a aceptazón pol-o corpo eleitoral, manifesta en referendum.

TÍDUO VII.

Disposizóns transitorias.

Art. 39. O entrare en vixenza iste Estatuto, considéranse galegos todol-os que vivan na Galiza sexan fillos de pai ou nai nados na Galiza, e os que vivindo na Galiza e non sendo fillos de galegos, manifesten que atal é o seu desexo. Os fillos de galegos nados fora da Galiza considéranse tamén galegos si eisí o solicitan.

Art. 40. Os funcionarios que, ô tempo de entrar en vixencia iste Estatuto, exerzan as suas función na Galiza, conservarán os seus cárregos axeitados o nova estroiturazón administrativa, sempre que sexan galegos, segundo o art. 39, e reúnan os demais requisitos que se eisixen.

Art. 41. Determiñarase mediante convenio antre o Estado español e o Estado galego a parte que a íste debe corresponder da actual débeda púbrica do Estado español.

Diliname is a digital library dedicated to preserving, disseminating, and providing access to historical documents that shaped key moments of the XIX and XX century. It aims to offer historical context for contemporary political and institutional developments.

Discover new docs at www.diliname.eu